

Anna Langhof

TRANSIT THUIS / gedekte tafels

TRANSIT HEIMAT / gedeckte Tische (1994)

Vertaling Tom Kleijn

Personen:

LAJOS BROCAK, een Roemeense Roma

MARIA BROCAK, zijn vrouw

ANNA BROCAK, dochter van Lajos en Maria

GALINA DUVIDOWITSCH, uit Azerbeidjan

MICHAIL DUVIDOWITSCH, haar man, een Oekraïner

PJOTR PAJEWSKIJ, een Rus met Duitse voorouders

LJUDMILA PAJEWSKAJA, zijn vrouw, een Russin

ELENA MAILOVIC, een Kroaatse uit Joegoslavië

VEDRAN MAILOVIC, haar man, een Serviër uit Joegoslavië

WADEK KUZCEWSKI, een Pool

MEVROUW MERTEL, een Duitse sociaal werkster

1.

De Keuken van een asielzoekerscentrum in Duitsland: een kale ruimte, de muren voor de helft betegeld, met verscheidene fornuizen, een groot aanrecht, neon-buizen aan het plafond, lelijke, heel eenvoudige stoelen en tafels. Het is er tamelijk smerig, een ruit is gebroken, er staat een grote, in veel, afsluitbare vakken onderverdeelde keukenkast; omdat enige sloten zichtbaar zijn beschadigd, hangen er ook kleine hangsloten aan de kastdeuren. Er is een deur, die naar de eerste etage van het centrum leidt en een uitgang naar de binnenplaats. Door het raam is een deel van de muur van de binnenplaats zichtbaar, waarop gebrekkig overgeschilderd, te lezen staat: "Asielzoekers weg!".

(De familie Brocak zit aan tafel, eet en praat met elkaar in het Roemeens.

Wadek Kuzcewski komt op.)

WADEK KUZCEWSKI

Hier?

(De familie eet zwijgend verder.)

WADEK KUZCEWSKI

Dat stinkt hier. Zeg ik. Hoe kun je hier koffie maken. Het komt je het kotsen.

MARIA BROCAK

Dat is afvoer. Ruikt altijd zo. Alles bederft.

WADEK KUZCEWSKI

Lieve Anna, wat kunnen wij zeggen? Niemand begrijpt. Jij niet, ik ook niet. De stank is toch steeds sterker.

ANNA BROCAK

Niet mij praten zo. Ga naar mijn vader. Laat mij.

WADEK KUZCEWSKI

Ja, even. Maar eerst: Goedendag Anna.

LAJOS BROCAK

Ach! De gek!

WADEK KUZCEWSKI

Jullie zigeunervreten stinkt. Wat is het vandaag? Ah, paard. Of hond?

LAJOS BROCAK *(tegen Maria)*

Eten is goed. *(tegen Wadek)* Laat ons rustig.

WADEK KUZCEWSKI

Rust! Prachtig! Altijd ruzie, schreeuwen, altijd muziek of de baby schreeuwt. En nog maken jullie ieder dag de keuken smerig.

(lacht) Rust! Heel goed!

(tegen Lajos Brocak) Ik wacht de twintig sloffen sigaretten.

LAJOS BROCAK

Mooi, mooi.

WADEK KUZCEWSKI

Ik wacht terugkrijgen. Hoor jij mij.

LAJOS BROCAK

Wat, sigaretten? Ik rook niet.

WADEK KUZCEWSKI

Heel komisch. De grap is leuk. Geef terug nu. Nu precies.

LAJOS BROCAK

Ik heb niets van jou.

WADEK KUZCEWSKI

De tas. Ik heb jou gegeven vier dagen geleden. 's Nachts. Geef mij, anders ...

LAJOS BROCAK

Wat anders? Vier dagen geleden? Toen was er toch politie, zoekt handelaar van sigaret zonder vergunning. Sigaretten en drank. Zoekt bewijs. Toen heb je mij gegeven sigaretten?

WADEK KUZCEWSKI

Geleend, ja. Geleend! Jij zou willen verstoppen.

LAJOS BROCAK

O zo, verstoppen. Verboden sigaretten voor verkopen op straat, ja?

WADEK KUZCEWSKI

Geef weer. Ik heb die nodig, heb niet lang tijd.

LAJOS BROCAK

Ik heb niets. Maar misschien je wilt zoeken. Met politie? Naar bewijs?

WADEK KUZCEWSKI

Dat laat ik mij bevallen? Door zigeuner? *(wil gaan)* Dat doe jij niet zo, niet met mij, jij!

LAJOS BROCAK

Wil je Polakkenbek heel houden? Dan houdt eindelijk smoel.

WADEK KUZCEWSKI

Ja goed, messetrekker, kom dan! Dan moet je sneller terug naar smerig Roemenië. Daar hoor je ook thuis. In ieder geval. (*Lajos B. springt op.*)

MARIA BROCAK (*tegen Lajos B.*)

Blijft zitten. Erge dingen komen zeker. Ik voel. Pas op Lajos, niet bewegen. Iets wil komen. Ik ben bang. Alsjeblieft stil! Stom!

LAJOS BROCAK

Ja. Stil, stil. We zullen zien. (*gaat zitten*)

MARIA BROCAK

Al de tekens op muren en water wordt zwart.

(*tegen Wadek K.*) Jij! Wat jij?!

ANNA BROCAK (*tegen Wadek K.*)

Niet goed, niet jij. Misschien met ons eten? Is goed soep. Scherp, (*lacht*) ... heel scherp.

WADEK KUZCEWSKI (*geïrriteerd*)

Nee. Nee dank je. (*hij zet water op op het fornuis.*)

ANNA BROCAK

Is Lecso, ik heb koken.

WADEK KUZCEWSKI

Wanneer je Bigosch kookt, Anna, wil ik wel. Maar dat wil ik niet proeven. Jij kunt niet aan doen, hebt dat geleerd. Rotzooi die Roemeense brei.

ANNA BROCAK

Niet, niet Roemeens. Komt van ons. Is beroemd voor smaak. Moet knoflook en uien bakken tot bruin, dan paprika erin, groene en rode, tomaten en koken, koken met peper, tot alles dik. Beetje water, gesnijd worst, altijd nog koken, dan goed.

(*Ljudmila Pajewskaja komt op, ze loopt naar de keukenkast, haar vak is opengebroken en leeg.*)

LJUDMILA PAJEWSKAJA

Weer! Weer weg. Dat is toch belachelijk! Nee echt, hoe moet je uithouden.

WADEK KUZCEWSKI (*kijkt de familie Brocak provocerend aan*)

Dingen weer weg zijn?

LJUDMILA PAJEWSKAJA

Een schande is dat.

ANNA BROCAK

Wat?

LJUDMILA PAJEWSKAJA

Hier is niet leven.

WADEK KUZCEWSKI

Nee, niet met die lui.

LJUDMILA PAJEWSKAJA (*kijkt hem aan, verward*)

Wat zegt u? (*loopt naar de deur, roept*) Pjotr! Pjotr! Kom! Ze hebben weer gestolen!

WADEK KUZCEWSKI

Ja, met buitenlanders hier moet je uithouden.

MARIA BROCAK

Jij zwijgen. Begrijpen? Wij niet slechter, niets gepakt. Al het eten van ons.

LAJOS BROCAK

Die zijn gek, Maria, allemaal gek.

(*Pjotr Pajewskij komt op.*)

PJOTR PAJEWSKIJ

Sto eto? Wat is er aan de hand, Mila? Wees toch gerust. Waarom schreeuw je!

LJUDMILA PAJEWSKAJA

De kast! Hier: kapot. Iemand heeft alles gepakt. Vlees, eieren, meel, ook nog piroshkoje.

PJOTR PAJEWSKIJ

Het heet koek, Mila, in het Duits. Koek.

LJUDMILA PAJEWSKAJA

Goed. Koek. Maar weg.

PJOTR PAJEWSKIJ

Jij wil toch leren!

LJUDMILA PAJEWSKAJA

Ja, ja, maar nu is weg.

PJOTR PAJEWSKIJ (*tot niemand in het bijzonder*)

Ik zal mijn beklag moeten doen bij de leiding van het tehuis. Iemand hier bestelt iedereen.

WADEK KUZCEWSKI

Haha. "Iemand."

LJUDMILA PAJEWSKAJA

Wat moet ik koken. Ach, het is allemaal schande.

WADEK KUZCEWSKI

Iemand, die meer heeft dan wij. (*tegen Pjotr P.*) Voor alle kinderen die krijgen geld, veel geld.

LAJOS BROCAK

En veel kinderen veel honger. Allemaal heeft schoenen, broeken, jassen nodig.

PJOTR PAJEWSKIJ (*tegen Ljudmila P.*)

Dan kook je gewoon niet.

WADEK KUZCEWSKI

Maar niemand weet waarvoor. Waarom? In ieder geval gaan iedere dag bedelen. Zelfs de kleine meisjes, 's nachts in restauracja.

"Aáálsjeblieft, ááálsjeblieft, iets voor baby en mijn zieke mama, wij veel honger." Haha.

LJUDMILA PAJEWSKAJA (*als een nukkig kind tegen Pjotr P.*)

Ik heb honger.

WADEK KUZCEWSKI (*geërgerd, omdat Pjotr P. hem negeert*)

Bedelaars. Zigeuners, dieven, moordenaars. Ik ken. Met die u zult nog meemaken. Ik wilde helpen, omdat u en ik, wij zijn niet zulke ... zulke boeren uit einde van de wereld. Maar u wilt liever mij niet zien. Mij, uw vriend Wadek. Nou ja, afwachten. Wacht u af.

Doswidanja. (*af*)

LJUDMILA PAJEWSKAJA

Doswidanja.

PJOTR PAJEWSKIJ (*tegen Ljudmila P.*)

Waarom praat je met die? Hier is geen vergadering.

ANNA BROCAK

Wij kunnen u verkopen van ons. Voor wat het kosten.

LJUDMILA PAJEWSKAJA

Kopen, kopen. Ik bezit niets om kopen.

ANNA BROCAK

Ja ...

LAJOS BROCAK

Wij ook niet.

ANNA BROCAK

Misschien Duvidowitsch helpt tot maandag. U komt toch uit zelfde land.

LJUDMILA PAJEWSKAJA

Jawel, maar ...

PJOTR PAJEWSKIJ

Die toch niet. Bovendien we hebben niet hulp nodig. Niet hulp, alleen ons recht.

LAJOS BROCAK

Gekken! (*tegen Maria B.*) Kom. (*Maria B. gaat af.*)

LJUDMILA PAJEWSKAJA (*tegen haar man*)

In kamer hebben wij nog gekookte aardappelen, de schaal staat op de boeken. Breng jij?

PJOTR PAJEWSKIJ (*terwijl hij afgaat*)

Aardappelen ... op boeken ... Oh God. (*af*)

LAJOS BROCAK

Geef haar meel, Anna, anders schreeuwt ze meer. (*af*)

(*Anna Brocak ruimt de tafel af en zet zonder een woord te zeggen het meel voor Ljudmila Pajewskaja neer, ze begint af te wassen.*)

LJUDMILA PAJEWSKAJA

Bedankt. Ik geef het u zeker terug.

(*Ze schudt het meel op tafel, doet er water en een beetje zout bij. Terwijl ze het pelmenideeg kneedt, praat ze voor zich uit, terwijl ze het deeg steeds heftiger behandelt, alsof dat van alles de schuld zou zijn.*)

LJUDMILA PAJEWSKAJA

Ga maar, zeiden ze, ga gelukkig ... naar Duitsland, naar Duitsland. Ja, ja. Daar gaat het iedereen beter. Die zijn niet meer zoals vroeger, zijn vriendelijk. Zij helpen de vluchtelingen. En jouw man heeft Duitse grootvader, dat is goed. Zij geven meteen een huis en werk, jullie zullen zijn als zij. Geen verschil ... Maar wat? Hoe? Dit hier is geen Duitsland, dit is erger dan gemeenschappelijke woning, dan gemeenschappelijke wasruimte! Wat voor een Duitsland: Joegoslaven, Roemenen, Russen, Polen, Joden. (*lacht*) Zelfs Joden. In Duitsland! Allemaal bij elkaar als katten in een zak. En wachten, altijd wachten. Waarop!? Mooi lot: niet blijven mogen, niet gaan kunnen, alleen maar leven, overleven, ook al is er alles: werk, huizen, kleuterscholen, vrede. Maar voor wie? Niet voor ons. Echt mooi Dit land!

ANNA BROCAK

Zijn niet zo.

LJUDMILA PAJEWSKAJA

Wat zeg je?

ANNA BROCAK

De mensen hier, niet vriendelijk. Altijd, altijd boos voor ons.

LJUDMILA PAJEWSKAJA

Waarschijnlijk ... waarschijnlijk ...

ANNA BROCAK

Vast en zeker. Toen wij gekomt 's nachts, politie-agenten boos schreeuwen, ons duwen, sturen terug. Hebben ons gejaagd over grens drie keer. Altijd toen al donker. Het heeft regenen. Maar politie brengt gewoon terug, zeggen: "Niks asiel". Vierde keer niemand heeft gemerkt, dus wij naar volgende stad gaan. Eindelijk zijn in Duitsland, waar moet zijn rijk en leven voor iedereen. Eerst wij slapen in wachtzaal van station. Wij moe, kleine baby huilen. Mannen niet met ons blijft, gaan zoeken zo een tehuis, zoeken familie.

LJUDMILA PAJEWSKAJA

Op het station, met de kinderen!?

ANNA BROCAK

Bij ons allemaal haten Roma, slaan dood.

LJUDMILA PAJEWSKAJA

En toen?

ANNA BROCAK

Ze schreeuwen: "Weg! Weg! Buitenlanders weg! D'eruit!" Wij niets doen, allemaal bang. Maar die slaat ons. Brullen hard, heel hard, mijn zuster bloedt ...

LJUDMILA PAJEWSKAJA

Wat vreselijk.

ANNA BROCAK

Jonge mannen zonder haren houden lange stok, allemaal aan voeten soldatenlaarzen, ze lachen, jagen, stompen mij. Politie komt laat, komt heel langzaam ... met rubberhandschoenen vastgepakt ...

LJUDMILA PAJEWSKAJA

Politie? Die is overal hetzelfde. Hoor eens, jij moet niet laten zien, dat jij bent uit Roemenië. En weglopen, niet blijven staan, als zulke komen. Hier leer je veel voorzichtigheid. Zo is dat, er bestaat geen fatsoen ... Nu is Pelmenideeg klaar. Zie je, meel, water, zout, zo gemakkelijk. (*Ze maakt kleine, platte rondjes.*) Kleine stukken, de vulling moet op het midden en dan dichtklappen. Als een tasje.

ANNA BROCAK

Vlees, ja?